СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 218. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 6-го листопаду 1946. No. 218. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, November 6, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВИБОРИ ПОКАЗУЮТЬ ЗВОРОТ В СТОРОНУ РЕПУБЛИКАНЦІВ

Звіти, які наспіли з перебігу голосування перед полуднем у вівторок 5 листопаду, виказують, що Демократична Партія не зможе втримати дотеперішньої сили в конгресі і в сенаті, бо серед виборців слідно зворот в сторону республиканців. Вислід вівтірковиж виборів рішатиме про відношення будучого конгресу до політики президента Трумана. Надіються, що при виборах віддано 35,000,000 голосів. Мав бути вибраний новий конгрес із 435 членами, з яких уже три вибрано в стейті Мейн. Теж третина сенаторів піддається виборові, а в 33 стейтах вибирають губернаторів і багато стейтових урядовців. Є загальне переконання, що републиканці добудуть більшість голосів у конгресі.

ЗАПОВІДАЮТЬ ТРЕТЮ ПАРТІЮ ДЛЯ ВИБОРУ ПРЕЗИДЕНТА.

Генрі Волес, бувший секретар торгівлі і сенатор Клод Пепер, викінчуючи передвиборчі промови в Ню Йорку в користь Демократичної Партії, заповіли, що після виборів прийде до організації Третьої Партії для вибору „прогресивного президента", коли теперішня Демократична Партія не змінить свого напрямку.

ПЕРЕГОВОРИ З МАЙНЕРАМИ ПЕРЕРВАНІ.

Конференція між представниками федерального уряду і майнерською юнією в справі наладнання платень мусіла бути перервана зогляду на вибори. На останнім засіданні представників обох сторін не було ні предсідника юнії Джана Л. Луїса ні секретаря внутрішніх справ Круга. Дальчі наради призначено на середу 6 листопаду.

ПЕРЕВОЗОВІ РОБІТНИКИ ДІСТАЛИ ПІДВИШКУ.

Робітники, які працюють при перевозовій системі міста Ню Йорку, дістали підвишку по 20 ц. від години, тобто пересічно по $480 річно. Це відноситься до всіх службовиків на підземних і надземних залізницях. Оціночна Рада, яка рішила про підвишку платні, спротивилася дати підвишку за попередні місяці, починаючи від 1 липня, як це було поставлене в домаганні. Разом 33,000 робітників дістане підвишку, яка коштуватиме місто $12,500,000 річно.

СТРАЙК В ЗАМОРСЬКІМ ЛЕТУНСТВІ НА ВИКІНЧЕНІ.

Після 15-денного страйку 1,400 пілотів у заморським летунстві у підприємстві Транс Ворлд Ер Лайнс доведено до порозуміння на стільки, що страйкарі згодилися на мировий суд. Внаслідок такого звороту є надія, що заморський летунський рух буде піднятий негайно.

КОНГРЕС ПРОМИСЛОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВІДКИНУВ ЗАПРОШЕННЯ ДО АРГЕНТИНИ.

Аргентинський уряд прислав запрошення до Конгресу Промислових Організацій (СІО), щоб ця організація вислала чотирьох представників для студій робітничих відносин в тому краю. Президент СІО Филип Морей відкинув запрошення, мотивуючи цей крок тим, що його організація може приймати запрошення лише через робітничі організації якогось краю.

СМЕРТЕЛЬНІ ВИПАДКИ ВНАСЛІДОК СНІГОВІЇ.

З Денверу, столиці стейту Колорадо, звідомляють, що верства снігу, грубости 26 цалів сповила місто, внаслідок чого позамикано школи, спинено вивоження сміття і застановлено похоронні процесії. Вуличний і між-містовий рух омнибусами станув, багато дахів завалених. До збільшення нещастя причиняється ще страйк робітників у мясарських і харчових торгівлях. Досі начислено сім смертних випадків наслідком сніговії.

ЦУКОР І БИСКВИТИ ПОЯВИЛИСЯ У КРАМНИЦЯХ.

Після наладнання кількох страйків, звязаних з перевозовим рухом, появився у продажи цукор і бисквити та різного роду крекерси. Припаси мяса дальше лежать непродані в горгівлях, бо ціни ще не задовольняють господинь. Крім цього господині кажуть, що якість мяса понизилася при зниженні цін.

КІЛЬКІСТЬ ДОБРОВОЛЬЧОЇ АРМІЇ ПІДНОСИТЬСЯ.

Команда армії оповіщує, що добровольча система при вербуванні нових рекрутів показалася доцільною, бо досі зголосилося міліон рекрудів, бувших вояків і офіцирів. Від місяця квітня число армії зросло вдвоє. Докладніші дати з організації армії проголосить незабаром секретар війни.

Планують спільне право громадянства для Західної Гемісфери

Габріель Гонзалес Віделя, новий президент південно-американської республики Чіле, вийшов з планом, щоб признати одно спільне громадянство для всіх країв Американської Півкулі, безогляду на те, чи мешканці тут народжені, чи лише натуралізовані. Він заявив, що це програма партії, яку він заступає, тобто Радикальної Партії з Чіле. Таке спільне громадянство, на його думку, причинилось би до до затіснення відносин між всіми американськими републиками і до поширення солідарности мешканців усеї Америки. Спільне американське громадянство мало б бути додане до громадянства рідного краю і в такий спосіб кожний американець почувався б громадянином Американської Півкулі всюди, де він лише поїхав би.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІЖ БИРНСОМ І БЕВИНОМ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Секретар стейту Бирнс і британський міністер заграничних справ Бевин, який перебуває в Злучених Державах з нагоди конференції міністрів Чотирьох Потуг, згодилися відбути спільну нараду в справі Палестини за кілька тижнів. Бирнс мав би зясувати Бевинові погляди президента Трумана для наладнання відносин у Палестині. Досі палестинська справа була предметом порозуміння лише між президентом Труманом і британським премієром Атлі.

ДОГОВІР ПРИЯЗНІ МІЖ АМЕРИКОЮ И КИТАЄМ.

З Вашингтону оповіщують, що в Нанкінгу, теперішній столиці Китаю, підписано договір приязні між Злученими Державами і теперішнім Китаєм. Договір обіймає справи приязні, торгівлі і мореплавства між обома краями. Текст договору обіймає 10,000 слів. Переговори в справі заключення договору тривали шість місяців.

ОЖИВАЄ МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІЧЕНИХ ЖІНОК.

До Вашингтону приїхала Маргарита Бові, скарбничка Міжнародньої Федерації Університетських Жінок з Лондону. Вона скликає жінок до Торонто, у Канаді, для відбудови міжнародної жіночої організації на нових основах, зогляду на повоєнні відносини. Мис Бові твердить, що европейські жінки живо заняті справами повоєнної політики, яка має на цілі відбудувати знищені війною суспільне життя.

Делегація канадійських українців в Ню Йорку

У звязку з нарадами Загального Зібрання Обєднаних Держав до Ню Йорку приїхала делегація Комітету Українців Канади, в склад якої входять: о. д-р Василь Кушнір, голова Комітету Українців Канади, інж. Володимир Коссар, заступник голови КУК та голова Українського Національного Обєднання в Канаді та адв. Іван Соломон, посол до Манітобського сойму. Делегація КУК спільно з Українським Конгресовим Комітетом Америки робитиме відповідні заходи в обороні української справи, зокрема в обороні українських скитальців в Організації Обєднаних Держав.

ТРИ МІЖНАРОДНІ РАДИ В НЮ ЙОРКУ ВИРІШУЮТЬ ДОЛЮ СВІТА.

В Ню Йорку відбуваються сесії трьох міжнародніх Рад, від яких залежатиме доля світа в найблищій майбутности. У Валдорф-Асторія почалися наради РАДИ ЗАКОРДОННИХ МІНІСТРІВ ЧОТИРЬОХ ПОТУГ, створеної на конференції в Потсдамі дня 2-го серпня 1945 і яка силою факту має в міжнародній політиці найбільший голос. До неї належать Злучені Держави, Велика Британія, Советський Союз і Франція. Згадана Рада не є звязана з Організацією Обєднаних Держав. На теперішній конференції вона має вирішити рекомендації мирових договорів з Італією, Румунією, Болгарією, Мадярщиною і Фінляндією, ухвалені Мировою Конференцією в Парижі. У Флошинг Медов Парк відб уваються сесії Загального Зібрання ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ, до якої належать 51 націй, що брали участь у війні проти держав осі. Ця Організація розпадається на кілька Комітетів до поодиноких проблем, які є в звязку з Головним Зібранням та які зараз відбувають свої наради в Лейк Саксес. РАДА БЕЗПЕКИ О. Д. складається з девять членів, пять постійних (Америка, Англія, Росія, Франція і Китай) та чотирьох змінних. Ця Рада практично відбуває свої постійні сесії, щонайменше два рази місячно. Всі найважливіші політичні, військові, господарські, соціяльні, культурні і т. д. справи світа концентруються в тих трьох Радах і від них залежить створення і вдержання світового мира.

ПРОТИ ПРИЛУЧЕННЯ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ ДО СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ.

Підчас нарад Мандатного Комітету О. Д. південно-африканський премієр, полевий маршал Джан Христіян Смутс, обороняв пропозицію своєї країни в справі мандату над Південно-західною Афрікою, відкидаючи советську критику в цій справі. Він твердив, що з вини Советського Союзу досі ще не створено Мандатної Ради, яка мала б вирішити багато важливих справ. При цій нагоді Смутс посередньо критикував Советський Союз за безправне прилучення Балтійських Держав, не питаючи волі населення.

СПРАВУ ЕСПАНІЇ ПЕРЕДАНО ГОЛОВНІЙ АСАМБЛЕЇ.

Рада Безпеки О.Д. на своєму засіданні дня 4-го листопада одноголосно зняла з порядку своїх нарад справу режиму ген. Франка в Еспанії, даючи тим самим вільну руку в цій справі Загальному Зібранні О.Д. Окреме задоволення з цеї причини висловив польський представник Лянге, який справу Еспанії в О.Д. видвигнув, та премієр еспанського републиканського уряду на вигнанні Хозе Хіраль. Згідно з чартером О.Д. Загальне Зібрання не має права робити будьяких рекомендацій в справі, яку розглядає Рада Безпеки. Тепер Загальному Зібранні С.Д. вже ніщо не стоїть на перешкоді зайнятися справою Еспанії.

ЗААРЕШТУВАЛИ Ц.К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ЕСПАНІЇ.

З Мадриду, Еспанія, з пів-офіціяльних джерел повідомляють, що там заарештовано краєвий Центральний Комітет комуністичної партії, що його очолював Агустін Сороа Сансес. Заарештований Ц. К. еспанської камуністичної партії мав складатися з шістьох осіб, в тому чотирьох жінок. Вже раніше були повідомлення, що протягом останніх двох тижнів еспанська поліція зробила в цілій країні облаву на комуністів, арештуючи біля 200 осіб.

АТЛІ ПРИЙНЯВ ДЕЛЕГАЦІЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОЛЯКІВ.

З Лондону повідомляють, що британський премієр Атлі прийняв на конференції трьох членів делегації Польсько-Американського Конгресу з Карлом Розмареком на чолі. Делегати американських поляків м. і. представили британському премієрові справу польських скитальців в Европі і він мав висловити надію, що південно-американські країни зможуть прийняти багато поляків.

ТРУДНОЩІ ТРАНСПОРТУ З ЕВРОПИ ДО АМЕРИКИ.

Чимало людей, між ними теж українців, з нетерплінням дожидають на приїзд своїх рідних з Европи, які вже давно полагодили звязані з цим формальності. Виявляється, що найбільші труднощі для цих людей є в самому транспорті. З Лондону повідомляють, що шукаючи можливостей переїзду до Америки там приїхало 5,000 американських громадян. Американська амбасада офіціяльно повідомила, що можливості на негайний переїзд до Америки дуже малі, бо повітряні лінії вже замовлені багато місяців наперед. Подібно мається справа теж з пароплавами. Кунард Лайн має вже замовлення на 16,000 місць з Европи до Америки, а крім того пароплавний транспорт є ще відносно малий та переванта жений іншими завданнями. Дещо кращі можливості заповідається на сам кінець біжучого та початок наступного року.

„МЕРТВА ТОЧКА" В НАРАДАХ ЗАКОРДОННИХ МІНІСТРІВ

Дня 4-го листопада відбулася перша сесія четвертої конференції Ради закордонних міністрів Чотирьох Потуг, яка в нічому не змінила розбіжностей думок між представником Советського Союзу та трьох інших великодержав в справах, які застрягли на „мертвій точці" вже на Мировій Конференції в Парижі. Першим предметом нарад була справа Трієсту. Рішено вислухати в цій справі італійського і югославського представників, проте не досягнено порозуміння в якому характері їх мають вислухати. Молотов висловив готовість погодитися на принципи людських прав, запропоновані Злученими Державами, але за передумову поставив задоволення югославських домагань. Перша сесія Ради в нічому не зблизила закордонних міністрів Чотирьох Потуг до розвязки проблем, які були головною перешкодою вже на Конференції в Парижі.

НАРАДИ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ.

Після промов і дебат на Загальному Зібранні О. Д. продовжують наради поодинокі комітети цеї міжнародної організації. На засіданні буджетового комітету генеральний секретар О.Д. Тригва Лі обороняв проекту буджету для О.Д., критикуючи советські пропозиції редукції. Головою військового комітету О.Д. вибрано знова советського представника ген. Олександра Ф. Васілева. Економічний і соціяльний комітет радив над чим має радити, що спонукало представника Нової Зеляндії заявити, що коли делегати 51 націй не можуть зробити кращого прогресу в своїх нарадах, то краще хай ідуть додому.

НІМЕЦЬКІ САБОТАЖІ В СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ.

Контролована советами німецька газета „Ляйпцігер Цайтунг" перший раз отверто пише про німецьку підпольну організацію, яка розпочала свою саботажову акцію в Саксонії, в советській окупаційній зоні Німеччини. В кількох випадках підложено вогонь під великі фабрики, які були знищені. Газета публікує апель до німецького населення, взиваючи його до боротьби зі саботажниками та обіцяючи за це відповідну грошеву нагороду.

АНГЛІЯ ВІДМОВЛЯЄ ПОЗИЧКИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Вслід за Злученими Державами теж Велика Британія перервала переговори з Чехословаччиною в справі позички. Свій крок британський уряд мотивує тим, що Чехословаччина перепродує британські товари іншим країнам, головно Румунії. Чехословацький міністер закордонної торгівлі говорив в Празі про затіснення торговельних взаємин та господарської співпраці зі Советським Союзом.

РОЗБІЖНОСТІ МІЖ СОЮЗНИКАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

Заступник американського військового губернатора в Німеччині генерал Л. Д. Клей заявив, що непорозуміння в Контрольній Раді Союзників у Німеччині базовані на детайлях, а не на принціпах. Він теж заявив, що Франція засадничо противиться всякому обєднанні поодиноких окупаційних зон Німеччини, як довго остаточно не вирішена справа західного німецького кордону. Ген. Клей незабаром виїде до Злучених Держав, щоб переговорити зі секретаром стейту Бирнсом справу мирового договору з Німеччиною. В найблищому тижні у Вашингтоні американські та британські фахівці радитимуть над економічними проблемами британської і американської окупаційних зон.

НОВИЙ УРЯД В ГРЕЦІЇ.

В Атенах заприсяжено новий уряд премієра Константина Тсальдаріса, але між тридцяти міністрами і підсекретарами не має ні одного члена опозиції і є тільки шістьох нечленів урядової партії.

СКРИТОВБИВСТВА В НІМЕЧЧИНІ.

З Берліна повідомляють, що там невідомі злочинці застрілили в ліску англійського капітана разом з одною німецькою дівчиною. В Нірнберґу подібна пригода трапилась американському воякові, теж з німецькою „фройляйн". Союзницькі власті і німецька поліція шукають виновників, а докищо відмовилися від будьяких коментарів на цю тему.

АНГЛІЙСЬКА ОПІНІЯ ПРО СОВЕТСЬКИЙ СОЮЗ.

Дж. Вилсон Бродбент, дипломатичний редактор лондонського Дейлі Мейл, заявив на прийняті Американського Легіону в Лондоні, що по його думці советські дипломати в найблищому часі пороблять відповідні заходи до згоди зі західними союзниками. Він твердив, що Советський Союз, хоча ще розпоряджає великою кількістю людей, проте він фізично так спустошений, що ще пройде багато років, заки він буде знова готовий до війни. Крім того, агресивна війна була б поганою пропагандою для комунізму і тому англієць вважає, що Советський Союз ще так швидко війни не почне.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18. N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):	
На рік	$2.50
На пів року	$1.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75
Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year	$2.50
Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОВЧАЄ „ПРЕДСТАВНИКА УКРАЇНИ" ПРО УКРАЇНУ

Ню Йорк Таймс з минулої неділі зайшов собі в довшу дискусію з Дмитром Мануїльським, т. зв. представником України в Обєднаних Державах. Редактор Едвин Л. Джеймс розговорився у статті на тему свободи преси і свободи та незалежности України. Про це вже була вчера згадка в „Свободі", а тепер приглянемось тому інцидентові з іншого боку.

Бувало колись американські українці просто в розпуку попадали, бачучи, які слабі висліди цеї їхньої праці, що мала на цілі поширювання правди про український нарід і Україну серед американських газетярів, чи взагалі серед американського суспільства. Як важко було ширити цю правду навіть в згаданій вище газеті, пізнати найкраще по цьому, що як українці з Ню Йорку й околиці влаштували свого часу 50-тисячну демонстрацію як протест проти Кремлем спричиненого для політичних цілей, голоду в Україні, то не могли діждатись, щоб Ню Йорк Таймс написав про це хоч кілька стрічок. Робилося це, мовляв, тому, щоб не дразнити Советів і довести Злучені Держави і Совети до тісних взаємин і співпраці. Мабуть і тому Волтер Дюренті, кореспондент цього часопису, міг спокійно писати з Москви, що в Україні ніякого голоду нема і часопис це містив, хоч у тому самому часі в Україні гинули люди сотнями тисяч чи міліонами.

Таке бувало, але тепер інакше стало. Тепер Ню Йорк Таймс уже сам повчає навіть „представників" України про дійсне положення в Україні та яка у ній свобода, зокрема яка у ній свобода преси. Очевидно, часопис не сумнівається, щоб така людина як Дмитро Мануїльський могла не знати, що Україна не є самостійною державою. Та не тільки це, бо Ню Йорк Таймс нагадує Мануїльському, що в Україні переводять навіть чистку української літератури на приказ Москви! Часопис дає Мануїльському до зрозуміння, що він говорить в Обєднаних Державах не що інше, а тільки те, що наказує говорити Кремль.

Іншими словами цей найвпливовіший в Америці часопис каже "міністрові закордонних справ України", що він не виступає на міжнародніх зібраннях ні від імені самостійної України, ні від імені українського народу, а тільки від імені такої чужої влади в Україні, що навіть не дозволяє в українській газеті чи в українській повісті, поезії чи драмі друкувати щось інше від цеї лінії, яка є наказана Кремлем-Московю.

Читаючи це, американські українці можуть тільки радіти, що прецінь діждались цеї хвилини, коли в нашому краю зачинають розуміти страшну трагедію України. Може це розуміння заставить згодом керуючі чинники повзяти теж і відповідні політичні кроки, що допоможуть зліквідувати цього роду трагедії як передумову справжнього світового замирення.

ЩО ЗА „ЗЛОЧИН"?

СВІДОМО БАЖАЮТЬ ВІДІРВАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ ВІД „БРАТНЬОЇ ВЕЛИКОЇ РОСІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ — ПОСТАВИЛИ „ЧОРНУ РАДУ" КУЛІША ВИЩЕ „ВОЙНИ І МИР" ТОЛСТОЯ — ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО ЗАХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКИХ ЛІТЕРАТУР!

Перед нами „**Літературна Газета**" з України, з дати 5. вересня 1946. У ній „закінчення" статті **Ілії Стебуна** п. н. „Про висвітлення українсько-російських літературних взаємин". У цьому закінченні читаємо:

Радянське літературознавство знає єдину спільну для всіх літератур марксистсько-ленінську методологію. Буржуазні націоналісти уперто намагаються протягнути в нашу науку, в літературознавство свою антинаукову націоналістичну „теоретичну мірку". Стверджуючи „виключність", відрубний шлях історичного і культурного розвитку України, вони будують свої „досліди" не на законах обєктивного розвитку, а на свідомому бажанні відірвати українську літературу від братньої великої російської культури, применшити роль останньої в розвиткові українського культурного процесу. Саме ця отверта націоналістична тенденція яскраво виявилась у статті О. Дорошкевича „Чорна рада", в якій автор поставив роман Куліша за його „історизмом і соціяльністю його жанра" вище за „Войну и мир" Л. Толстого, — твір, що не знає собі рівного в світовій літературі.

Та ж бружуазно-націоналістична тенденція лягла в основу згадуваного вже нами „Нарису історії української літератури", статей М. Рудницького — „Леся Українка" („Радянський Львів" Но. 2—3, 1946 р.), А. Шамрая „Л. Українка і англійська література Но. 10—11, 1945 р.) й ряду інших робіт.

Чим, як не такою тенденцією, можна пояснити те, що згадані автори, шукаючи аналогій до українських літературних явищ в інших літературах, говорячи про чинники, що впливали на українську літературу, звертаються передусім до західно-европейських літератур, вбачають в них джерело і свідомо нехтують російську літературу, вплив якої на українську літературу незаперечний, найпомітніший?

Чим, як не буржуазно-націоналістичною тенденцією, можна пояснити те, що в „Нарисі" зовсім замовчаний творчий звязок Коцюбинського і Горького, вплив Горького на українську літературу початку XX. ст., зате акцентовано на впливах західно-европейської буржуазної літератури, а в розділі про творчість Кобилянської ігноровані власні визнання письменниці про її увагу до російської літератури, зокрема, до творів Тургенева, зате підкреслений вплив на неї німецької літератури?

В „Нарисі", в розділі про українську літературу XIX. і XX. ст., послідовно проведена буржуазно-націоналістична теорія відрубности українського літературного процесу від російського літературного процесу. Саме виходячи з цієї „теорії", автори „Нарису" не згадали про роль і значення великої російської літератури в українському літературному житті, не розкрили звязків творчости видатніших українських класиків, зокрема Франка, Мирного, Коцюбинського, Л. Українки і інших з передовою російською літературою, не показали, який могутній і прогресивний вплив мала вона на їх літературну діяльність, не відтворили спільних ідейно - творчих рис літературного процесу Росії і України.

М. Рудницький і А. Шамрай в статтях про Л. Українку навіть жодним словом не натякнули на ідейно-творчу близькість великої української поетеси до передових ідей сучасної їй російської літератури. А Шамрай в своїх штучних „англо-українських" аналогіях дійшов до фактичного заперечення творчої індивідуальности поетеси, зробивши з неї ледве не епігона англійської буржуазної поезії і спотворивши тим самим ідейно-художню суть творчості Л. Українки.

ЗА ПЯТУ СВОБОДУ

Від місяця електризують американську публику вісті про приїзд до берегів -лориди 48 осіб — мужчин жінок і дітей — з Естонії. Вони їхали малою лодкою три-чотири місяці, перебиваючися серед різних пригод через морські филі, серед людоїдів, виставлені на дощ, холод, примираючи з голоду. А коли приїхали до вимріяної країни свободи, тут заявили їм, що для них нема місця. Вони втікали із советської неволі в переконанні, що вільна країна дасть їм захист. Замісць того станули перед фактом, що вони загалом не дістануть ніякого пристановища. Щойно після місяця натиску збоку різних груп і політичних організацій, в останній день, коли вони вже мали виїхати на дальшу безмежну скитальщину, особиста інтервенція президента Трумана спонукала іміграційну владу простудіювати цей виїмковий випадок іміграції, для вирішення, чи не можна б признати права азилю цим людям, як політичним утікачам. Справа ще не закінчена, хоч президент признав біженцям хвилеве право захисту.

Інший випадок, який щойно звернув увагу політичного світа, це вивожування до Советів німецьких фахових техників і робітників негайно після виборів у Берліні, які виказали противсоветську більшість.

Обі справи, хоч як відірвані, мають спільну ціху: Вони виказують, що людина не має права свобідного переселення для поліпшення своєї долі, а підлягає гіршим обмеженням, які панували перед сто роками, за часів всевладної панщини в Европі, або за часів невільництва перед Громадянською війною в Америці. Засада в латинській мові „глебе адскріптус" — „прикований до землі" — була панующою для панщизняних рабів; а засада „солд давн ди ривер" — „проданий у неволю в долішнім бігу ріки (Мисисипі)" вказувала на стан невільництва в південних стейтах Злучених Держав Америки. За знесення панщини в Европі спалахнули революційні рухи і війни в Европі починаючи від 1848 р., за освободження невільників в Америці велася Громадянська Війна за Линкольна в р. 1861-65. Оці великі подвиги покінчилися признанням права повної свободи, а головно права свобідного переселення - міграції, перегринації, еміграції, іміграції, щоб шукати кращої долі там, де кому було любо.

Четаючи в нашій газеті рубрику "Що писала „Свобода" тому 40років?",можна завважати, кільки людей в тому часі приїздило свобідно до Америки. Ось в самім лише році 1906 прибуло сюди 6,508,526 імігрантів, а з них 880,543 висіло з кораблів у самому Ню Йорку. Знавець іміграційних відносин, д-р Пол Генсел з університету Вирджінія, уродженець колишньої Росії, твердить, що з царської Росії виїздило тоді заграницю по 8,000,000 людей річно, а царат звісний був із деспотичного режіму! Після Громадянської Війни принято в Злучених Державах закон з 1868 р., в якому признано право свобідного переселення як „природне право, вроджене всім людям і конечне до використування життя, свободи і пошукування за щастям". Для протиставлення порівнаймо долю 48 естонських втікачів, які прибули до берегів Америки і долю 300 німецьких техніків, яких забрали советські урядовці з Берліна в глибину Советської Росії. Ці справи звісні і про них голосить преса.

А як мало розголосила або і тепер ще закриває світова преса оце ловлення Советами соток тисячів українських скитальців по цілій Европі і запроторювання їх як звірів до залізничих возів, наче худобу на заріз! Коли худобу доставляють до різень, то це розголошують прилюдно. Але, що сталося і що дальше діється з українськими, литовськими, естонськими, латишськими, польськими і іншими скитальцями, що їх зловили советські нагінники, ніхто не знає. Так само не знає ніхто, яка доля жде скитальців, які покищо опинилися поза „залізною занавісою" Советів в Західній Европі.

Згаданий д-р Генсен обговорює справу переселення з гуманної точки погляду і твердить, що „край, який не признає права переселення — це тиранія". Наділі заперечення права переселення громадянинові в Росії або в країнах її сателітів є підставою і підступом для контролі кожної поодинокої людини. Що більше, коли Совети і випускають когось заграницю, то такий чоловік не має ще й заграницею свободи, бо його родина є під контролею советського уряду і її грозить смерть, коли б так їх свояк заграницею лише сказав щось, що є нелюбе советському урядові. Отже заперечення права еміграції є основною признакою поліційної держави — міркує Генсен.

З такого міркування Генсен приходить до висновку: Дотепер розголошені Чотири Свободи не мають значення у практиці, коли людина не має права вийти з якогось краю, щоб шукати собі щастя деінде. Бо що значить сама свобода від воєнного постраху, від нужди, або свобода думати про Бога, чи навіть говорити, коли людині не дадуть спроможности втечи перед тиранами, які цього не признають? Тому право переселення є основною пятою свободою людини, яку повинна приняти Організація Обєднаних Держав.

Місце для скитальців в Бразилії

Під таким наголовком помістив **Валентин П. Кущ**, б. редактор „Українського Хлібороба" в Бразилії, статтю в канадійськім „Українськім Голосі", з якої передаємо другу частину.

Щоб не було розчарування й пізніших нарікань на Бразилію, хочу тут подати деякі спостереження і як не інформації, то принаймні пояснення щодо праці, яку можуть найти в Бразилії наші скитальці. Бо якраз про це й не говорив голова Іміграційної Ради, згадав лише, що Бразилії до землі потрібні робочі руки, та й годі. Мусимо отже заповнити цю урядову неточність.

Знаючи добре бразилійські хліборобські обставини (автор був урядовим організатором хліборобських кооператив на три полудневі штати Бразилії три роки), можу сказати: робочі руки при землі в Бразилії можуть найти примінення, — або як робітники на великих маєтках, особливо тих, що плекають каву, цукрову тростину, бавовну тощо; або як самостійні хлібороби, що мають свої більші чи менші „шакри" (хутори).

Одні й другі мають життя цілком відмінне, що й варто буде знати нашим будучим імігрантам.

1) Ті, що цікаві були б, чи були би примушені працювати на фільварках, зараз же одержують хату, харчі і потрібне до праці начиння. Звичайно такі працівники беруть „акорд", тобто угоду з хазяїнами щодо управи більшого чи меншого обшару землі, засадженого, скажім, кавою... Поміж кавою, поки вона ще молода, садять усячину, яка улегшує утримання. Де плекають цукрову тростину, чи бавовну, чи каву і кава вже велика і потребує тільки полення чи збору, то вибирають чи згоджують собі більший чи менший обшар, де би можна було дещо посадити... Чужинці на таких роботах звичайно заощаджують собі так, що за пару літ робляться самостійними господарями, купуючи десь кусок землі. Бразиляни в більшости часто-густо родяться, старіються і вмирають такими „акордниками".

2) Справа хліборобів-самостійників **виглядає** багато інакше. Як упорядиться нова іміграція, трудно передбачити; але в минулім вона мала таку організацію (до речі досить добре упорядженю). Хлібороби, призначені на кольонії, де їм нарізувались „шакри", звичайно привозились до „іміграсону" — будинку, де перебували імігранти, — де й чекали, поки їх покличуть та завезуть на місце призначення.

Такі „іміграсони" існували в кожнім полудневім штаті, починаючи з Сан Павля. В тих „іміграсонах" давали досить добре їсти і це продовжувалося й на місці через шість місяців. А потім уважалося, що хлібороб мусів собі сам придбати на утримання. **За землю треба було платити.**

Як виглядала та земля? **Оце найголовніше!** Звичайно це був (думаю, що й далі буде) густий, дрімучий, непролазний, поплутаний ліс. Розселення в такім лісу робилося з таким вирахунком, щоби хлібороб мав власну воду й змогу дістатися до найблищого місточка, де міг би щось продати чи купити. **Поселень селами в Бразилії немає, тільки хуторами. Або місточко, або хутір.**

До роботи давалися такі, як тут кажуть „фераменти": сокиру і фойсу. (Фойса щось середнє між сокирою й косою: дуже грубого не зрубаєш, дуже тонкого не зачепиш, але без фойси тутешній хлібороб у лісу, дійсно, як без рук!). Решта „начення" це огонь. Спочатку вирубується фойсою, що тонке; потім валяться

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

ЗА УКРАЇНУ

(Історична повість, оперта на подіях в Україні в 1664 році).

12)

— Кудиж ти думаєш їхати? — допитувала Олеся.

— У Хвастові скликати київську шляхту на сеймик до Житомира, що нам діяти в тій потребі!

— Чогож аж там?! А відсіль не можна теж універсали розіслати, а відтак поїхати в Житомир. Іванку мій коханий, голубчику, мій, чому ти знов мене покидати хочеш?! Щойно присів як голуб — знявся тай полинув!

Жінка обняла за шию гетьмана, припадаючи до його синього жупана — ясновишневою сукнею — він усміхнувся смутно тай поцілував жінку, як малу розведену дитину.

— Не турбуйся, повернуся — каже.

— Коли тепер так небеспечно! Сіромашня бунтується, побачить твої пишні наряди тай рознесе тебе ради „лакімства нещасного".

— Не журись, наряджуся так, що й невізьметься мене ніяка зачіпка, ні куля нейметься. А ти за той час Остапком займайся, аби він заступив мене. Остапку — звернувся гетьман до хлопця будеш боронити мами?

Хлопець стягнув шаблюку зо стіни і бавився, намагаючись піддвигнути її під розмову родичів.

— Буду — відгомонів хлопець — так от як обозний Носач у Цигирині, буду рубати.

І став махати шаблею маленькою своєю, покинувши важку батькову янчарку на долівку.

— О, видиш! — сказав гетьман, глянувши на Олесю і знов звернув очима на хлопця. — А не так держи, не туди!

Встав, поправив хлопцеві руку і каже:

— Ну, рубай, сюди на бік і в другий бік! Так добре, сину! — показував батько синові, піднявши свою шаблю, якби подаючи йому науку на ціле життя...

Хлопець дивився на батька і махав своєю шаблею після нього.

— Диви, яке воно до бійки — промовила мати, глянувши на хлопця ясніючими очима.

— Козак з його буде, — сказав батько.

— Нащо йому козаком бути, нехай пан-лицар буде, аби не такий був, як козак, що степ та воля — козацькая доля!

— Чому? Козак не боїться ні тучі ні грому, а журби не має! Чим хочеш бути, скажи, паном чи козаком?

Козаком! — крикнув хлопець.

— Яким? Таким, як пан Немирич, чи таким як Іван Богун той високий полковник, що тебе брав на руки — питав задоволений гетьман.

— Таким як Богун! тільки дядько Богун не має такої кольцуги на грудях золотої, як пан Немириц.

— А видиш — реготала жінка, виблискуючи за сміхом зубками як перлами — таки йому кольчига краще подобалась, як Богунів пояс.

— Я хоцу такий пояс, як має дядько Богун, а таку кольцугу, як пан Немириц.

— Добре, сину! — абись мав таку голову як Немирич, а таку руку і серце, як Богун — уже мене сину, не потреба на світі — сказав гетьман поважно, зітхнувши тяжко.

Хлопець дивився на батька й собі зітхнув глибоко, як би задумався...

З того часу минуло кілька днів. Гетьманша заспокоїлася, що гетьман покинув думку рушати в поле. тимбільше, що писав універсали в своїм кабінеті.

За той час до Бару і з Бару бігли вістовці з усякими слухами і посилками гетьмана на різні сторони. Від полудня між Богом і Дніпром знималась пожежа, Смерть Богуна долила оливи до вогню, бо пролетіла вістю як блискавка по всій Україні. В кальницовім, брацлавським полку бігали відписи універсалів гетьмана та Сірка. Їх слова падали як іскри на суху соснину. Козаки і посппільство творили ватаги, виганяли поляків і жидів з міст. До Бару доходили понурі вісти, аж завізвав його шептом король виступити одностайне з Маховським проти ворогів Польщі, завізвав листом і митрополит Тукальський гетьмана стати на чолі шляхти православної... Це рішило негайний похід Виговського.

Дав розказ Юрієві Стеткевичеві, командантови замку направити вали, поладнати частоколи, злаштувати гармату та вичистити гаківниці, узброїти всіх козаків, а наймитам подавати ручниці і переводити військові вправи з усіми. Юрій думав: гетьман готується проти нападу черні...

Аж це раз візвав раз його й осаула Грушу до себе — замкнув за собою двері і поставив перед ними хрест до присяги, що не зрадять тайни нікому. По присязі виложив перед ними цілий плян, казв вести оборону міста челядю перед польським військом, а козаків велів нарядити негайно до походу в повній зброї. Усі вістки пересилані до його поручував приймати і пересилати собі у Хвастів.

З полудня стояли козаки готові до походу. Гетьман прощався з гетьманшою і з сином. Її наче громом поразив той нечайний виїзд. Припала до його як ясочка і дуже плакала. Ніколи не стискалось їй серце такою трівогою, як отсе тепер...

— Іванчику, мій! Голубе, чогось моє серце лихо віщує — лебеділа вона на грудях гетьманові — скажи ж мені, соколе мій, куди виїзджаєш? Звідкіля тебе ожидати чи від сходу, чи від заходу сонця?! Вертайся скоро, бо чогось моє серце як ножем пробито!

— Може й не вернуся — подумав гетьман за плачем дружини, та слова його до неї грали, як темна хмара під бурю до сонця:

(Дальше буде).

дерева; а як усе вже підсохне, то йде вогонь. А як усе те погорить, тоді садиться все, що до вподоби, — звичайно кукурудза, фасоля, солодка картопля і звичайна картопля.

Ніхто дерев до купи не стягає, не палить їх і пеньків не вириває: все те лишається часові: колись дерева погниють, колись пеньки потрухлявіють і самі попадають і т. д. А все те означає он що: **у Бразилії культурне господарство, посилене, з машинами і взагалі удосконалене є неможливе...** Бо хоч би таке: перший раз хлібороб спалить зваленгий ліс та засадить, а на другий рік? Та ж там за рік наросте досить хабазя, і ні фойса ні сокира не поможуть. Тоді таке, вибачте, поле лишається, а хлібороб береться знов до валення лісу. А до першої дільниці вертається за 4—5 літ, коли там виросте новий ліс, звичайно тонший і покритий деревами, що нічого спільного не мають з лісом „небіщиком". А то вже має назву „роси", від португальського слова "rocar", що означає „ледви приторкнутися".

До справжнього поля у Бразилії хлібороб доходить не менше, як по 20 роках, коли все вигние та попадає і не буде пеньків. Але тоді звичайно і **землі не буде**; огонь попалить рослинні части, а вода забере і рослинні й мінеральні. Земля стане ялова і хлібороб **шукає знову лісу.** Наслідки такого крутовороту он які: у Бразилії хлібороб не **може продукувати багато, бо не може приложити до праці силу машини.** Таке диво, як канадійські чи американські „комбайни", в Бразилії невідоме. Є плуги, є молотілки, але косарьок не доводилося бачити, а тим менше „комбайнів". Думаю, що це й є найголовніша причина, чому бразилійські хлібороби утікають до міст: рух за культурою є, але засо- [illegible] їти, нема! Чужинці, звичайно організовані учителями або священиками, дають собі раду й на „шакрах". Бразиляни волють місто.

Якраз тепер у Бразилії бракує хліба, бо хлібороби не можуть продукувати багато пшениці, жита чи інших зернових рослин. Бразилійські хлібороби достарчають таких продуктів ледви одну десяту частину потрібної пшениці... А то означає, що наш імігрант не тільки, що буде примушений боротися з лісом, а ще і зі своєю природою: мусітиме навчитися, як то можна обійтися без хліба!... Тимчасом по українських колоніях хліба не бракує; принаймні житнього. Але є тенденція заступати хліб якими будь іншими продуктами.

Пізніше напишу про культурні потреби нашого імігранта. Подаю тимчасом тільки те, що може інтересувати **наразі,** коли би хто вирушив у ці сторони. Додам ще: між нашими громадянами злиднів нема, як нема й міліонерів. І ті, що дісталися до Бразилії, а чують, що твориться в Европі, хвалять Бога, що вони тут, а не там!...

Листопад—місяць жертв

Листопад — це місяць пошани для впавших героїв Листопадових днів; це місяць спогадів про геройську боротьбу українського народу, це місяць жертв. Осінний подих Листопадових днів мусить кожному з нас пригадати геройські вчинки української армії, і її підйом за найкращі ідеали народу. Тими споминами кормили українські матері своїх дітей, приготовляючи їх на службу народові. У „Свободі" з днів 17. і 18. жовтня був допис одної з тих наших матерей під заголовком „До Жіночого Світу". Цей допис мусів прошити серце кожної української матері. Чи читали ви його американські матері українського роду? А як читала хоч мала частина з вас, то чи не прийшло вам на думку прийти з негайною поміччю тим нашим матерям і взагалі всім скитальцям, які переносять не лиш нужду матеріяльну, але в своїх серцях носять такі страшні трагедії. Порівнайте ваше положення до положення тих наших братів і сестер, які потеряли матеріяльний дорібок, рідну землю, жінки чоловіків, матері дітей, а осталася їм нужденна, непривітлива чужина. Листопад — це місяць жертв. В цім місяці тисячі наших героїв наложили головами; в цім місяці українські діти в шкільних мундурах жертвували життя, щоб грядучі покоління могли жити вільним життям, а не життям рабів.

Тож і ми зробім листопад місяцем жертв американських українців для наших скитальців. Тут в імені тих скитальців відзивається до вас, українські жінки і матері Жіноча Секція Допомогового Комітету з просьбою за дальшу акцію в збірці убрання.

Гарячі місяці минули і нам треба дальше продовжати нашу працю, бо добре знаємо, що проблема скитальців у нас існує дальше. Багато з нас змучилося і знудилося цею монотонною працею і можливо хотіли б робити щось інше. Однак памятаймо, що передовсім жінка повинна вести гуманну акцію і спішити з поміччю там, де загрожене людське життя.

Жінка — як діячка на гуманітарним полі є знана від найдавніших часів, тоді як на інших ділянках суспільної праці почала брати участь не так дуже давно. Як примір хай послужить нам така організація як Ч. Х. Хто там працює як не жінки? Візьмім шпиталі: хто виконує там ту надлюдську тяжку працю чи не молоді, а часто й немічні дівчата? Ратувати ближнього в біді, в горю, в слабості це роля і то дуже благородна роля жінки. Тому жінки наші в Америці повинні виконати свій обовязок супроти рідних братів і сестер на сто відсотків.

Іде люта зима. Ми як слід приготовили теплі убрання для себе і своєї родини, а чи думаєте У. Н. Р. Р. А. змогла зробити це для соток-тисячів скитальців? Цеж прямо неможливо, щоб скитальці не потребували нашої помочі. Берімся до праці, пробудімся з того летаргічного сну і байдужності. Збираймо убрання, обув, біля і чим скоріше пришлімо на місце призначення. Жіноча Секція Допомогового Комітету в Ню Йорку дальше веде працю, висилаючи убрання до Европи. Хоч в літі не працювали ми багато, то до цього мабуть частинно причинились страйки, які утруднювали пересилку убрань. Тому тепер мусимо скріпити нашу акцію і конечно зібрати хоч кілька соток бейлів до Австрії та Німеччини. Тому до праці, поки ще незапізно! Всі збірки пересилати до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.

За Жіночу Секцію З. У. А. Допомогового Комітету:
Іванна Бенцал, голова;
Марія Демидчук, прес. реф.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

РОСФОРД І ТОЛІДО, О.

Збірка на допомогу українським скитальцям.

Підчас зборів Українського Американського Громадянського Клюбу в Росфорд, О., в серпні б. р., на якому були приявні теж громадяни з Толідо та на яких вирішено цілий ряд справ, заторкнено теж справу допомоги українським скитальцям в Европі. Приявні виказали багато співчуття та зрозуміння важкої долі своїх братів в Европі, які були змушені лютим ворогом залишити свою рідну землю і сьогодні в голоді та холоді поневіряються по чужині. Після промов і закликів переведено збірку, яка у висліді принесла $40.50. Зложили по $5: М. Цепдий, М. Чорний, М. Андрик ст., П. МкКоский; по $2: С. Завойський, Д. Бобак, М. Андрик, В. Крохмальний, Л. Білик, П. Ватраль, С. Гавриляк, Й. Бобак, Й. Янушевич; А. Андрик $1.50; Й. Мазур $1.

На збіркову лісту Зл. У. А. Допомогового Комітету, вислану до У. А. Громадянського Клюбу в Росфорд, головою якого є Максим Завойський, а секретарем Михайло Кушнір, зложили: У. А. Громадський Клюб $100; відділ 71 УНС $25; І. Денко $20; по $15: М. Кушнір і А. Теплий; по $10: І. Шестак, відділ УНС; А. Анасник, М. Скотинський, І. Теплий, І. Пелехатий, Н. Богаченко, Д. Матезкий, Н. Бобак, А. Красуцький; по $5: М. Бобак, А. Андрик, М. Денко, І. Гриб, П. Богаченко, Р. Богаченко, Г. Бумський, І. Крупяник, А. Панчишин, А. Оковік, Й. Дулий, Н. Процк, Г. Ґрод, І. Богак, Ґ. Андрик, Й. П!танак, М. Ватраль, М. Лиховіт, П. Бобак, Н. Анрик, Ф. Тиняк, Й. Бобак, В. Еммік, Л. Бобак, І. Копистинський, І. Андрик ст., А. Лог, А. Джансон, С. Мадецьі. Ратич, М. Кушнір, А. Сог, П. Юркевич, М. Тарнавський, М. Корнова, М. Космина, Т. Васильнюк, Й. Сарапук, Л. Пільгуй, М. Бласецький; А. Невойда $4; по $3: І. Кушнір, А. Страхоцький; по $2: Д. Борна, С. Шулек, Н. Назаркевич, М. Войнар ст., П. Корнова, Г. Лисик; по $1: Н. Мадарус, Й. Мадарус, А. Завойський, І. Сикута, Д. Копена, П. Фач, Д. Туркоч, П. Дмитрика, А. Скалі, В. Коченар. Разом зібрано на лісту $335, що їх переслано до Зл. У. А. Доп. Комітету в Филаделфії. Збіркою занімались Михайло Кушнір та Андрій Теплий.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Привітали і зложили на скитальців.

Після військової служби на Пацифіку вернувся додому Степан Дроботій, підстаршина американської армії, відомий з участи в українськім громадськім життю. Для вшанування щасливого повороту єдиного сина, родичі Степана влаштували прийняття в гостинниці Н. Кравчука, на якому були приявні крім родини і сусідів теж і молоді друзі Степана. Приємно було почути, як молоді, роджені вже в Америці українці, розмовляли чистою українською мовою, співали українських пісень та говорили про Україну і про українські справи. Гості почули багато про страхіття недавньої великої війни та про труди і жертви, що їх вклали в боротьбу наші молоді, щоб перемогти ворога. Було багато промов, в яких згадано теж недолю українського народу і цих нещасних наших братів і сестер, яких лиха доля вигнала з рідної України і які зараз зазнають багато поневірянь та терпінь на чужині. На заклик В. Хоміцького господарі і гості зложили $78 на допомогу скитальцям і гроші вислано до Зл. У. А. Допомог. Комітету. Жертви зложили: Н. Кравчук від себе, родини і бизнесу зложив $25. В. Дроботій з ріднею $10; по $5 зложили: М. Ґураль, В. Дворчин з род., Д. Горбатючук, М. Кравчук з род., М. Кузь, І. Перчишин, В. Хоміцький; по $3: С. Бригідир, д-р М. Бучко, а П. Боднар $2. Збіркою зайнялись В. Хоміцький та І. Перчишин.

Іван Перчишин.

БОСТОН, МАСС.

Для належного прийняття нашим ветеранам.

По довгих стараннях і нарадах в нашій громаді прийшло вкінці до порозуміння улаштувати належне прийняття в нашій православній громаді для наших хлопців, які служили в збройних силах Злучених Держав. Рішено устроїти гостину — „Велком Парті" на День Примиря 11. листопаду. З цієї нагоди відправиться в год. 9:30 рано богослуження у місцевій українській православній церкві, а опісля бенкет в одній з найбільших прилюдних саль, а це в Риц Плаза при Гонтингтон Евеню, в Бостоні.

На бенкет вислано вже запрошення до ветеранів і їхніх родин, а окремо ще сказано, щоб вони запросили своїх знайомих на год. 4. зполудня. Після бенкету відбудеться баль з найліпшою орхестрою, яку можна тут дістати. Запрошено на це свято представників армії й маринарки, ґубернатора стейту, сенаторів, конгресменів а також і матері Голд Стар Модерс, з першої світової війни. З Филаделфії приїде до нас майор М. Дармограй ц промовою від українських ветеранів. Отже комітет подбав про все, а тепер черга на громадян з Бостону й околиці, щоб прийшли численно на це свято.

За Комітет: **Н. Давискиба.**

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Відозва Організації Стейту Конетикат.

Екзекутива Стейтової Організації повідомляє й запрошує українські громади, товариства, Горожанські Клюби, Жіночі Гуртки та охорних громадян стейту Конетикат на Річний Зїзд, котрий відбудеться 1. грудня 1946 р. в Готелю Ґарден, в місті Ню Гейвен.

У таку важку хвилину, яку переживає український нарід в Европі, є обовязком кожного громадянина українського роду скріпити організаційну силу. Провідні американці звертають нам увагу, щоб ми були готові відбити напасті наших ворогів. Вороги нас провокують, обчернюють і ще й сиплять в нашу сторону погрози. До нас відзивається за підтримку наш Конгресовий Комітет, Злучений Допомоговий Комітет, а боротьба Української повстанчої Армії теж повинна спонукати нас до приспішення акції для оборони.

Перед нами завдання, щоб притягнути нашу молодь до праці, яку ми досі провадили. Ми чуємо вже докори старого роду американських провідників, чому в українськім русі в Америці нема американців українського роду, чому ми не ставимо кандидатів на різні становища в місцевостях або в стейті. Ми самі це повинні розуміти, бо такі люди можуть більше зробити для справи, ніж люди примігровані.

Екзекутива Стейтової Організації порозумівалася з Молодечою Організацією на спільній нараді 8. вересня 1946, а тепер треба ще про такі справи заговорити на річнім зїзді. Треба приспішити нашу працю, щоб ми не лишалися позаді інших груп.

З такою метою треба подбати про вибір делегатів по громадах і поодиноких організаціях на зїзд. Треба подбати теж про якість і про скількість делегатів і про матеріяльні засоби. Делегати повинні виказатися, кілько осіб вони представляють, бо тоді будемо знати точно нашу силу в стейті. Матеріяльні засоби потрібні для праці, яку ми повинні повести. Стейтова Організація повинна дістати вкладки для своєї праці стейтової і загальної. З цим прийде єдність, бо без солідарності робота належно не може піти.

Такі проблеми треба передумати і обговорити на місцевих зібраннях, щоб мати готову думку на річнім зїзді Організації Стейту Конетикат. Отже взиваємо до підготовляючої праці!

ЕКЗЕКУТИВА ОРГАНІЗАЦІЇ СТЕЙТУ КОНЕТИКАТ:
Д. Чернявський, предс.;
І. Козира, фін. секр.;
Т. Копка, кас.

КАМПАНІЯ
— на —
ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:	Відділ:	Датки:
Михайло Балабан, передплат.	$25.00	62 Василь Бідей	2.00
Іван Дух, предплатник	2.00	63 Василь Пітик	2.00
13 Йосиф Розенбайгер	2.00	65 Григорій Налепа	3.00
13 Василь Галайко	2.00	67 Іван Геля	2.00
13 Филимон Євусяк	2.00	68 Walter Synko	2.00
17 Mikolaj Demus	1.00	69 Василь Стецко	2.00
18 Михайло Пастернак	5.00	70 John Senkowski	2.00
18 Maxym Decho	2.00	76 Harry Hnat	2.00
20 Atanazy Bilous	2.00	82 Andy Telmanik	3.00
26 Michael Pipa	2.00	83 Григорій Дмитруш	3.00
27 Братство св. Петра й Павла	5.00	83 Симеон Чорномаз	2.00
27 Іван Ґураль	2.00	83 В. Струтинський	2.00
27 К. Романишин	2.00	84 Петро Дудко	5.00
27 С. Лавровський	2.00	84 М. Сендзік	2.00
29 Іван Малищак	2.00	84 Михайло Ванат	2.00
38 Микола Лемко	2.00	85 Joseph Lotocky	2.00
42 Онуфрій Зубар	3.25	87 Бр. св. Василія	5.00
45 Григорій Рибачок	2.00	87 Николай Трояновський	2.00
45 Йосиф Мороз	2.00	87 Василь Максимик	2.00
50 Василь Фурден	2.00	87 Semen Chort	2.00
51 Микола Бобик	2.00	89 Стефан Ванат	2.00
51 Іван Іваник	2.00	93 П. Бенковський	5.00
52 Іван Шило	2.00	93 Іван Клеменчук	2.00
52 Онуфрей Дубчак	2.00	93 Петро Тітик	2.00
52 Михаїл Пеленський	2.00	94 Іван Мулярчик	2.00
54 Антін Маланчук	5.00	99 Прокіп Федаш	2.00
54 Frank Savick	2.00	100 Іван Кукула	2.00
55 А. Шандровський	2.00	Тов. Дочки України, від. 12 У. З. Хреста, Шікаго, Ілл.	10.00
55 J. Szandrowski	8.00	Іван Кінах	5.00
55 N. Szandrowski	2.00	Володимир Прибила	5.00
55 P. Czaykowski	1.00	William Nowakowski	3.00
55 J. Papiesz	1.00	Mr. & Mrs. Ilko Bulka	2.00
55 A. Jajecznyk	1.00	N. Cinurchyn	2.00
57 Василь Дерлиця	2.00	John Kovalche	2.00
57 Wasil Dublanecki	2.00	Alex Beletsky	2.00
58 Michael Kincan	2.00	Alex Grygus	2.00
58 Semen Romaniak	2.00	Іван Задорожний	2.00
59 Тов. Українська Січ	10.00	Harry Zakorczeny	2.00
59 Михаїл Галькевич	5.00	Michael Skaskaw	2.00
59 Дмитро Черннвський	3.00	Василь Корнелюк	2.00
59 Анастазія Глива	2.00	Ю. В. Батулінський	2.00
59 Петро Зілінський	2.00	Михайло Ковалець	1.00
59 Григорій Монюк	2.00		

Адміністрація „Свободи".

ДИВНІ НОВИНИ

Школа для риболовів.

Вперше починають вчити в австралійських школах, штуки риболовства. Першу школу для риболовів заложено в місцевості Кронула і це має бути частина програми реконструкціїд ля реґабілітації ветеранів. Курс буде тривати чотири місяці. На предмети науки встановлено між ін. спосіб насаджувати острицї в морській воді та студії над життям риб.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Рештки американськоі пущі

Заховані серед величезних лісів, в найдальших частинах Америки, все ще є такі райони, які зберегли свій вигляд з незапамятних часів. Державне управління лісами старається затримати їх по можности без змін. Дістатися туди можна тільки верхи, малими стежками, інших шляхів нема. Розміром від пів до двох міліонів акрів, ці території є рештками величної пущі, якою колись була Америка. Державне управління лісами має під своєю опікою поверх — 70 таких районів. Вони дають можливість сучасним американцям пізнати — підчас вакацій — майже наочно деякі умови життя перших піонірів.

Одна з таких територій знаходиться в горах Флатгед, в в лісах Луїсових та Кларкових, в стейті Монтана. Яких міліон акрів, ця територія охоплює суворі гори, темні печери, прозорі озера та квітчасті долини. Там мало що змінилося з того часу, як індіянське племя Чорноногих справляло свої релігійні танці на пошану сонця; чи з 1806 р., коли того місцевість переходив один з найбільш відважних дослідників північного заходу, Меривеедер Луїс, який нарахував десять тисяч бизонів, в одній череді вздовж Сонішної Річки.

Другий примітивний район є в Національнім Лісі Святого Хреста в Західнім Колорадо. Названа та територія іменами двох гірських шпилів — Марун Белс та Снов Мас; з незапамятних часів була під контролею індіянського племени Ют. Одною з тамтешніх стежок можна вилізти на 13,000 футів над морським рівнем.

Відносно примітивних районів не в національних лісах, а в національних парках, управління тими парками подає: Цілі райони з „пущами" в національних парках (такі як Гласер, Єловстон. Йоземит і інші) вважаються примітивними районами під спеціальною опікою. Згідно з постановою конгресу, управління національними парками має „охороняти загальний вигляд, природні та історичні цінности та життя звірів і птахів" для того, аби сучасники могли все це бачити. та щоби „залишили все в недотканому стані для будучих поколінь на втіху".

Одною з новіщих „пущ" є Олимпійський Національний Парк, який простягається на 842,212 акрів — гір, лісів, ледових піль. Офіційне відкриття відбулося минулого червня. Знаходиться цей парк на Олимпійськім півострові в стейті Вашингтон. Частина тої території була оголошена Національним Памятником 1909 р. для того, щоб зберегти там олені рідкої породи та величезні дерева в лісах на північно-західнім побережжі Тихого океану. Ці ліси ростуть на гірських узбіччях та на хребтах Олимпійських Гір. Завдяки добрій землі та частим дощам, рослинність там має вигляд майже такий як в тропиках. Чимало дерев є поверх двіста футів високі. На тій території є шляхи, але вони не перерізують її з одного кінця до другого. До самої середини можна пройти тільки стежкою. Ця пуща є найбільшою серед тих, в яких нема інших шляхів, крім стежок.

Навіть в Єловстон Парку, який має більше шляхів ніж який інший національний парк, менше як 10 відсотків цілої території можна досягнути шляхами. Вже це саме вказує на те, чому управління національним парками називає ті райони примітивними.

Тоді як в пущах, що знаходяться в національних лісах, нема шляхів. ні готелів, ні відпочинкових шатрів для відвідувачів, — все це, або дещо, можна знайти в примітивних районах національних парків. При тому неможливо уникнути порушення природних умов. як і умов життя звірів. Тому призначено 28 районів дослідчими в наукових цілях і вони особливо оберігаються від всяких змін. Решткн американської пущі мають наукове, історичне та виховниче значення, тому ними так опікуються.

Загальна Рада — **ФЛІС.**

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

BETTER BE ROUGH ON RATS

THERE are more rats in this country than there are people. Rats are a health menace as well as a serious financial burden. Believe it or not, rats eat enough food each day to feed two hundred thousand people! The average rat destroys more than $20.00 worth of food each year.

Aside from the food they consume rats constitute a real health hazard. They bite human beings and have a liking for human blood.

Rats carry many diseases of man and animals, including plague (the black death of the Middle Ages), typhus fever, rat bite fever, Weil's disease, trichinosis and food poisoning. Plague is a constant danger because it is present in rats in many parts of the world.

Plague eventually kills the rats themselves and then the rat flea, which harbors the germ causing plague, leaves the dead rat's body and seeks the nearest alternate host, which may be . . . and often is . . . some person. The U. S. Public Health Service is constantly on the guard to keep infected rats from entering this country and spreading plague and other ratborne diseases.

Rats like to come out at night. Their vision seems to be defective by daylight. Their sense of touch and smell is extremely delicate. Therefore, they depend more on their noses and ears than on their eyes for obtaining food and avoiding their enemies. They are cunning, are quick to learn to avoid danger and are ferocious. In the course of eight to ten months, a couple of rats will become ancestors to hundreds of offsprings.

As a health and food-saving measure, rats should be exterminated by poisoning, trapping, fumigation, elimination of food supplies for rats and rat-proofing of buildings.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

3406. б) Ґец Івана з с. Віська, Сянік, від Ґец Івана.

3406. в) Скочинець Павла з с. Залуж, Сянік, від Лещик Осипа.

3407. Павлюк Анни (Королевич) з с. Нестаничі, Радехів, Оживівський Івана, Козловський Миколи від Мартинюк Катерини (Королевич).

3408. Кобялка Мартина з с. Ляцьке, Золочів, від Мурин Василя.

ч3409. Фігель Василя з с. Гошів, Ліско, від Фігель Катерини (Ковалик).

3411. Мельник Василя з пов. Сарни від Лохвил Віри.

3412. Д-ра Кальгофер Артура від Король-Молочар Якова з с. Зарічева, Перечин.

3413. До односельчан з села Мукані, Радехів, від Думанчук Олекси.

3414. Грицай Петра з с. Дорожів, Самбір, від Грицай Степана.

3415. Вірстюк Марії з с. Богородчани, Станиславів, від рідних з с. Петранка, Калуш.

3416. Савка Юстини з села Вербиця, Бібрка, від Савка Павла.

3417. Гетах Миколи від Гетах Михайла з с. Лютовиська.

3418. Дибайло Михайла, Мицко Анни, Дацків Софії від Дибайло Івана з Радехова.

3419. Моцьо Федя з с. Квасинина, Добромиль, від Моцьо Василя.

Попович Михайла, Івана і Петра від Ґелемей Теодора.

3420. Петрусик Миколи від Петрусик Мирослава з Воробіївки.

3421. Хаба Василя, Шкодяк Ольги з с. Мачишин, Львів, від Світій Марії (Базилевич).

3422. Пушко Семена з села Давидовичі (Прузани) від Цебрук Івана.

3423. Струтинський Франка і Казимира з с. Цвітова, Бучач, від Подоляк Анни.

3424. Мельник Андрія і Степана з с. Коршилів, Зборів, від Мельник Богдана.

3425. Бейга Івана, Павла і Петра з с. Бронниця, Дрогобич, від Бейга Миколи.

3426. Синютка Андрія і Никифора, Хапко Анни з с. Вислочок, Сянік, від Синюта Анастації.

3427. о. Рокицький Степана з Володимира Вол. від Іщук Льва.

3428. Ладовський Івана, Лесюк Миколи з с. Трач, Коломия, від Дмитерко Федора.

3429. Сачук Андрія з с. Свічова, Володимир, від Сачук Сави (Николаюк).

3430. а) Дмитрук Максима і Дмитрук (син Павла) з с. Полового, Радехів, від о. Дмитрук Евгена.

3430. г) Харковий Якова з с. Підяркова від Назаркевич Михайла.

3431. Гук Петра з с. Вільшаниця Вел., Золочів, від Гук Михайла.

3432. Мізик Насті від Мізик Михайла.

3433. Дедечинська Анни (Заклюк) з с. Черниця, Жидачів, від Ведерінський Василя.

3434. Левицька Марії з Станиславова, Байлюк Лукії зі Скали від Струк Ольги.

3435. Струс Михайла з села Пяткова, Добромиль, від Струс Дмитра.

3436. Андрусик Ілії з с. Шупарка, Борщів, від Ковальчук Михайла.

3437. Ярош Михайла від Ярошенко Миколая.

3438. Стахів Петра з с. Щидлівці, Гусятин, Малишка Антона (Стахів) правдоподібно в Канаді від Стахів Григорія.

3439. Пальчевський В. Е. від Наташі, Костя і Иночки.

3440. Стефанович Софія, гарна, інтеліґентна дівчина, літ 23, благає когось прислати їй афідевіт. Здібна до всякої праці.

3441. Ґавдида Миколи, Бурка Мартина, Шота Дзюби від Сомофаль Василя з с. Рибник.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.
В записах просимо конечно подавати групу і число.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 9. листопаду, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул., в 7. годині ввечір. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — Н. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопаду, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. На порядку нарад є Тов. справи до полагодження, тому просимо членів прийти на збори. Довгуючих членів упоминаємо вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — І. Живіцький, предс.; Г. Яськів, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 10. листопаду, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори та порішити важніші справи. Також просимо членів вирівнати свої вкладки в цих двох місяцях. Не забуваймо приєднувати нових членів, як старших так і дітей. — За уряд: А. Бабій, Т. Песко, Р. Дмитрів.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Зап. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. листопаду, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 9. листопаду, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів бути приявними на цих зборах, бо будуть приявні організатор А. Маланчук і гол. радний С. Слободян в справі організовання членів до Союзу. — За уряд: І. Сорока (ст.), предс.; Т. Плавяник, кас.; А. Хримяк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 75, відбудуться в неділю, 10. листопаду, в год. 7. пополудні, в салі У. Н. Дому при Мартін ул. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг, щоб контрольори могли виробити точний звіт на річні збори. — За уряд: М. Присташ, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопаду, в год. 1:30 пополудні, в гали У. Ц. Клюбу, 2376 Грейлінг ул. Просимо всіх членів прийти на ті збори, як рівнож заплатити за тікети в Тов. забави. Довгуючих просимо прийти і вирівнати свої вкладки. — В. Крушельницький, сикр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопаду, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів явитись на час, як також вирівнати свої залеглости. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; І. Гігуляк, Кас.; А. Яворський, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл. від. 336, відбудуться в неділю, Просимо всіх членів прийти на збори 10. листопаду, в 1. годині пополудні. і вирівнати свої вкладки. Приведіть нових членів до Тов. Маємо важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, фін. секр.-кас.; Т. Кальмук.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори відділу 375 відбудуться в неділю, 10. листопаду, в год. 1. попол., в Укр.-Амер. Горожанськім Клюбі при Н. Френклин ул. — І. Харамбура.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, відг 292, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. листопаду, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Тому, що рік зближається до кінця, кожний член має вирівнати всі свої залеглости. Всі ми маємо однакові права, але і всі маємо однакові обовязки. — І. Форись, предс.; І. Андрусевич, кас.; П. Кізел, секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУЮТЬ

МАРІЯ ДАНИЛІВ пошукує **СЕМЕОНА ПОДЛУЖЕВИЧ**, має лист від його сина з краю. Нехай напише або зголоситься на адресу: 217-20
MARIA DANYLIW
123 Baltimore St., Hartford, Conn.

ТАРЗАН, ч. 1478. Опинився серед вод.

Саме тоді, прийшов вершок буревію. З голосним тріском дерево зломилося в самій основі...

і впало в бурхливі филі ріки понижче, потягнувши з собою омлілого Тарзана.

AS THE WILD WATERS CAUGHT IT THE TREE SWUNG VIOLENTLY AROUND---

Дикі води вхопили дерево і перекидали ним на всі боки.

---AND SLOWLY TURNED OVER CARRYING THE STILL UNCON-SCIOUS JUNGLE LORD ...

Поволі перевертало теж дерево і зімлілого Тарзана по ручних водах.